

W BORZE ZAJACIŃSKIM

**DIAGNOZA POTRZEB
EDUKACYJNYCH UCZNIÓW
PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W BORZE ZAJACIŃSKIM**

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ NAUCZYCIELI:

**Katarzyna Hamela, Bogdan Paprotny, Ewa Psykała, Anna Mikucka, Izabela Gros-Piśniak,
Magdalena Filak, Marek Jelonek**

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Borze Zajacińskim znajduje się na terenie Gminy Przystajń. Szkoła funkcjonuje jako sześcioletnia szkoła podstawowa z dwoma oddziałami przedszkolnymi. Zgodnie z nową reformą oświatową planuje się przekształcenie jej w 8-klasową szkołę podstawową z oddziałami przedszkolnymi.

W roku szkolnym 2016/2017 cykl kształcenia uczniów odbywał się na 2 etapach:

- a) I etap edukacyjny – klasy II-III edukacja wczesnoszkolna: 2 klasy, ponieważ zgodnie z wycofaniem obowiązku szkolnego dzieci 6-letnich – nie utworzono klasy I.
- b) II etap edukacyjny – klasy IV-VI szkoła podstawowa: 3 klasy.

Do szkoły uczęszczają uczniowie z 8 miejscowości: Bór Zajaciński, Siekierowizna, Kamińsko, Ługi Radły, Wilcza Góra, Dąbrowa, Wrzosey i Brzeziny. Gmina zapewnia dowóz 55 uczniów. W roku szkolnym 2016/2017 szkoła podstawowa liczy **82 (41K, 41M)** uczniów z podziałem na klasy:

I etap edukacyjny: - klasa II: 21 (9K, 12M), klasa III: 18 (11K, 7M),

II etap edukacyjny: klasa IV: 11 (5K, 6M), klasa V: 17 (8K, 9M-w tym uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zdiagnozowaną niepełnosprawność intelektualną w stopniu znacznym oraz autyzm, uczęszczający na zajęcia w formie indywidualnej i dodatkowo objęty rewalidacją), klasa VI: 15 (8K, 7M). Klasy nie należą do bardzo licznych, jednak charakteryzują się dużym zróżnicowaniem pod względem poziomu wiedzy, umiejętności i zachowania.

Zgodnie z nadchodzącą reformą systemu oświaty 6-klasowe szkoły podstawowe zostaną przekształcone w 8-klasowe, z nowym ramowym rozkładem godzin. W związku z czym istnieje potrzeba przystosowania obecnych warunków lokalowych do umożliwienia przeprowadzania zajęć z zakresu biologii, chemii i fizyki odpowiednio w klasach VII i VIII oraz przygotowanie uczniów najstarszych klas do nauki obowiązkowego drugiego języka obcego.

Z przeprowadzonej analizy dokumentacji oraz wyników klasyfikacji, a także sprawdzianów kompetencji trzecioklasisty oraz szóstoklasisty wynika, iż uczniowie mają problemy w nauce matematyki, na co wskazuje niska średnia z matematyki na koniec roku szkolnego 2015/2016. Przeważająca liczba ocen wystawiona z tego przedmiotu to oceny dostateczne i dopuszczające. Nauczyciel przedmiotu wskazuje, iż uczniowie nie interesują się matematyką, ponieważ uważają ten przedmiot za trudny. Z analizy wynika także, że dzieci mają problemy z koncentracją, logicznym myśleniem, a dodatkowo odznaczają się niskim poziomem motywacji. Jednocześnie jest też grupa uczniów, która posiada trudności w przyswajaniu umiejętności prawidłowego posługiwania się językiem ojczystym oraz nie potrafi czytać ze zrozumieniem. Duży problem stanowią ustne oraz samodzielne, pisemne wypowiedzi na określony temat, a także poprawna pisownia ze słuchu, czy też płynne głośne czytanie i recytowanie. W/w trudności z zakresu kompetencji językowych rzutują na naukę i przyswajanie wiedzy oraz umiejętności z zakresu języków obcych (język angielski i język niemiecki).

Wśród uczniów zdiagnozowano grupę osób o specjalnych i/lub specyficznych potrzebach edukacyjnych (Tab. 1), a należą do nich:

1. Uczniowie z opiniami psychologiczno-pedagogicznymi **8 uczniów (2K, 6M)**, w tym 3 uczniów (1K, 2M) z dysleksją rozwojową, którzy objęci zostali zajęciami korekcyjno-kompensacyjnymi – uczniowie ci mają problemy z kształtowaniem właściwego poziomu wypowiedzi ustnych i pisemnych, graficznego pisma oraz tempa pisania, właściwej techniki i tempa czytania oraz umiejętności czytania ze zrozumieniem.

2. Uczniowie z zaburzeniami mowy – **12 uczniów (1K, 11M)** Wskazane jest zatem kształcenie mowy poprzez korygowanie zaburzeń w zakresie strony fonetycznej, leksykalnej i gramatycznej.
3. Uczniowie z wadami postawy – **24 uczniów (16K, 8M)** – deformacja kręgosłupa (plecy okrągłe, wklęsłe, skolioza), czy kończyn dolnych (wady stóp). Przyczynami są czynniki fizjologiczne (brak prawidłowego nawyku postawy) i środowiskowe (brak ćwiczeń ruchowych, hipokineza).
4. Uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na autyzm i niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym.

TABELA 1. Liczba uczniów korzystających ze specjalistycznych zajęć w roku szkolnym 2016/2017

RODZAJ ZAJĘĆ	KLASA	ILOŚĆ UCZNIÓW	W TYM:	
			DZIEWCZYNY	CHŁOPCY
1. ZAJĘCIA KOREKCYJNO-KOMPENSACYJNE	II	6	1	5
	III	1	1	0
	IV	5	2	3
	V	5	3	2
	VI	3	1	2
RAZEM:		20	8	12
2. LOGOPEDIA	II	6	1	5
	III	1	0	1
	IV	2	0	2
	V	3	0	3
RAZEM:		12	1	11
3. GIMNASTYKA KOREKCYJNA	II	6	3	3
	III	7	5	2
	IV	1	1	0
	V	5	4	1
	VI	5	3	2
RAZEM:		24	16	8
4. REWALIDACJA INDYWIDUALNA	V	1	0	1

5. Uczniowie z trudnościami w nabywaniu wiadomości i umiejętności szkolnych, tzw. „uczeń słaby” nie posiadający opinii psychologiczno-pedagogicznych – **10 uczniów (5K, 5M)**

ZAPOTRZEBOWANIE:

- Zajęcia wyrównawcze i wspierające rozwój ucznia młodszego:
  - ✓ **Trudne - nietrudne – 2 grupy: 8 (3K 5M), 6 (2K, 4M)** – warsztaty rozwijające kompetencje społeczne, umiejętności uczenia się i wykorzystywania wiedzy w praktyce, praktyczne treningi radzenia sobie ze stresem, porażką, nazywanie swoich uczuć, rozróżnianie emocji (negatywnych i pozytywnych), porady i przykłady jak rozwijać empatię i tolerancję wobec innych.
  - ✓ **Play and sing – 1 grupa: 8 (6K 2M) – 1xtydzień** – zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z zakresu języka angielskiego w celu rozwijania umiejętności językowych oraz innowacyjności w uczniach

- ✓ **Easy English** – 1 grupa: 11 (5K 6M) – 1tydzień - zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z zakresu języka angielskiego w celu rozwijania umiejętności językowych oraz innowacyjności w uczniach
- ✓ **Besser Sein!** - 1 grupa: 6 (3K 3M) – 1tydzień - zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z zakresu języka niemieckiego w celu rozwijania umiejętności językowych oraz innowacyjności w uczniach.
- ✓ **Matematyka na co dzień** – 3 grupy: 7 (1K 6M), 6 (0K 6M), 5 (3K 2M) – 3tydzień (każda grupa 1tydz.) - zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z zakresu matematyki
- ✓ **Gimnastyka buzi i języka** – 1grupa: 4 (1K 3M) – 1/tydzień – zajęcia wspierające rozwój mowy; kształtujące sprawne funkcjonowanie aparatu mowy
- ✓ **Pamiętam, nie zapominam!** – 1 grupa: 8 (2K 6M) – 1/tydzień – zajęcia wspierające uczenie się, rozwijające koncentrację, logiczne myślenie oraz pamięć
- ✓ **Porusz umysł** – 1 grupa: 8 (4K 4M) – 1/tydzień - warsztaty doskonalące techniki uczenia się, zapamiętywania, szybkiego czytania, koncentracji, logicznego myślenia i relaksacji

6. Uczniowie rozwijający zainteresowania – 22 uczniów (13K, 9M)

Uczeń zdolny w związku z brakiem odpowiedniego zaplecza w postaci sal o charakterze laboratoryjno-eksperymentalnym, ubogich w pomoce służące do rozwijania kompetencji językowych, zamiast wykonywać doświadczenia i prowadzić obserwacje staje się biernym słuchaczem. Jest zdemotywowany do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz rozwijania kompetencji językowych.

Szkoła położona jest 5 kilometrów od Przystajni, a ponad 25-40 kilometrów od większych ośrodków miejskich, takich jak Olesno, Kłobuck, Lubliniec, Częstochowa. Związane jest to ściśle z ograniczonym dostępem do teatrów, kin, muzeów, basenu, a każdy wyjazd dzieci szkolnych wiąże się ze zwiększonymi kosztami transportu. W związku z powyższym dla niektórych uczniów, szkoła stanowi jedyne centrum rozwijania swoich pasji, talentów i zainteresowań. Tylko kilku uczniów uczęszcza na odpłatne, dodatkowe pozaszkolne zajęcia, tj. zajęcia językowe, sportowe i muzyczne.

W związku z tym, że Publiczna Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Borze Zajacińskim położona jest na terenie wiejskim, gdzie dostęp do szerszej oferty edukacyjnej dla dzieci jest utrudniony, jedną z form uatrakcyjniania zajęć jest udział szkoły w projektach.

ZAPOTRZEBOWANIE:

- Zajęcia rozwijające kompetencje społeczne:
  - ✓ **warsztaty laboratoryjne 1xmięsiąc** dla 3 grup w klasach I-III, IV-V, VI-VII oraz **pokazy doświadczeń 1x2miesiące** dla wszystkich uczniów – w niekonwencjonalny sposób zostanie przedstawiona wiedza z dziedziny przyrody, z zakresu: biologii, chemii i fizyki - *eksperymentatorzy.org* –
  - ✓ **Badamy i eksperymentujemy z przyrodą** - 2 grupy: 6 (3K 3M) i 5 (2K 3M) – 1tydzień - zajęcia rozwijające tajniki przyrody w tym biologii, chemii i fizyki
  - ✓ **Teatralne pasje** – 2 grupy: 12 (6K 6M) i 12 (8K 4M) – 2tydzień (każda grupa 1tydz.) - *warsztaty*, dzięki którym uczeń nabywa praktyczne umiejętności w zakresie kompetencji językowych, ruchu scenicznego oraz wyrażania siebie poprzez sztukę, a także umiejętności pracy zespołowej oraz kreatywności.

- ✓ **Drużynowa gra** – 3 grupy: 10 (4K 6M), 12 (6K 6M), 14 (8K 6M) – 3tydzień (każda grupa 1tydz.) – rozwijanie umiejętności społecznych: pracy w zespole, przestrzegania zasady fair-play oraz radzenia sobie z przegraną,
- ✓ **ICEnglish** – 1 grupa: 8 (6K 2M) – 1tydzień – zajęcia z języka angielskiego rozwijające kompetencje językowe z wykorzystaniem TIK, w celu stworzenia środowiska sprzyjającego konwersacji i dialog w odniesieniu do realnych sytuacji, np. w sklepie, w restauracji, itp.
- ✓ **Działaj twórczo – nie odtwórczo!** – 1 grupa: 6 (4K 2M) – 1tydzień – warsztaty rozwijające kompetencje społeczne, umiejętności uczenia się i wykorzystywania wiedzy w praktyce, praktyczne treningi ukazujące różne warianty zdobywania wiedzy i jej utrwalania; porady i przykłady jak się uczyć wykorzystując różne style i sposoby uczenia się dostosowane do preferencji wzrokowych słuchowych bądź kinestetycznych, dobierając miejsca, czas, muzykę, kolory, a nawet dietę itp. Zajęcia będą zachęcały uczniów do samodzielnego myślenia i pobudzały ich kreatywność
- ✓ **Dzieciaki – sieciaki** – 2 grupy: 9 (3K 6M), 12 (4K 8M) – 2tydzień (każda grupa 1tydz.) – zajęcia z komputerem rozwijające umiejętności informatyczne, wykorzystując zasoby Internetu jednak zachowując zasadę bezpieczeństwa w sieci
- ✓ **Liczymy i wygrywamy** - 2 grupy: 4 (1K 3M), 6 (3K 3M) – 2tydzień (każda grupa 1tydz.) zajęcia rozwijające z matematyki poprzez wykorzystanie pomocy dydaktycznych i multimedialnych
- ✓ **Deutsch macht spass.** - 1 grupa: 6 (4K 2M) – 1tydzień – zajęcia z języka niemieckiego rozwijające kompetencje językowe z wykorzystaniem TIK, w celu stworzenia środowiska sprzyjającego konwersacji i dialog w odniesieniu do realnych sytuacji

W szkole w miarę możliwości tworzy się warunki do rozwoju intelektualnego, emocjonalno-społecznego, fizycznego oraz do realizacji założeń podstawy programowej.

Kształtuje się takie umiejętności, jak:

- czytanie i pisanie
- myślenie matematyczne
- komunikowanie się w języku ojczystym i języku obcym
- posługiwanie się technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi
- uczenie się przez odkrywanie i badanie.

Działania te mają na celu przygotowanie uczniów do dalszej edukacji i pracy w zespole. Jednakże na terenie szkoły nie ma już obowiązku prowadzenia dodatkowych zajęć w ramach art. 42, stąd też oferta edukacyjna stała się mniej atrakcyjna. Bogata oferta zajęć dodatkowych była dostępna w czasie realizacji kilku projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej: m.in.: realizowany był od lutego 2014 roku - **projekt pt.: „Twórcza Szkoła Podstawowa w Borze Zajacińskim”**; do grudnia 2012 roku - **projekt o nazwie „Mała – nowoczesna szkoła”**; od października 2012 roku w *klasach I-III* **projekt pt.: „Indywidualnie znaczy lepiej”**), jednak dobiegły one końca. Ponadto z przeprowadzonej ankiety diagnozującej potrzeby uczniów, wynika chęć uczestnictwa dzieci w zajęciach zarówno wyrównawczych oraz rozwijających kompetencje kluczowe, zdolności i zainteresowania uczniów.

Posiadany przez szkołę sprzęt jest na bieżąco użytkowany, stąd też narażony jest na ciągłą eksploatację i niszczenia. W miarę możliwości jest on uzupełniany, jednak

w niewystarczającym stopniu, aby zaspokoić wszystkie potrzeby uczniów, a w szczególności te specjalne oraz specyficzne potrzeby edukacyjne uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz uczniów posiadających opinie psychologiczno-pedagogiczne. Do pracy z dzieckiem sprzęt musi posiadać odpowiednie certyfikaty i atesty, stąd też potrzeba jest ciągłej wymiany zużytych pomocy dydaktycznych i sprzętu na nowocześniejszy, atrakcyjniejszy dla ucznia, a przede wszystkim spełniający określone zadania mające na celu wspomaganie rozwoju ucznia.

Diagnoza potrzeb ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Do szkoły uczęszcza 1 uczeń (1M) posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na autyzm oraz niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym. Jednak w/w uczeń nie jest jedynym dzieckiem niepełnosprawnym w szkole, ponieważ do tutejszego oddziału przedszkolnego uczęszcza jeszcze troje dzieci (2K, 1M) z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego (wydanych ze względu na: 1 - niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim; 1 - autyzm; 1 - niepełnosprawność ruchową oraz zespół wad genetycznych Zespół Downa), którzy niebawem podejmą naukę w szkole.

Dzieci są różne, a szkoła i system edukacji wymagają zmian, by sprostać ich indywidualnym potrzebom. Dzieci ze specyficznymi i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, to tacy uczniowie, którzy z różnych powodów wykazują znacznie większe trudności w uczeniu się niż większość ich rówieśników. Kluczowym czynnikiem w nauczaniu jest elastyczność, czyli uznanie, że dzieci uczą się w różnym tempie, w związku z czym niezbędne jest dysponowanie różnymi, specjalistycznymi pomocami dydaktycznymi, zróżnicowanymi pod względem celu usprawniania zaburzonych sfer rozwojowych. Jest to istotny czynnik do nauki, tak jak poczucie bezpieczeństwa ucznia na terenie szkoły i stworzenia warunków lokalowych zaspakajających jego potrzeby, tworząc tym samym stałą strukturę pobytu ucznia w szkole.

Edukacja włączająca dąży do wspierania procesu rozwoju każdego dziecka. Należy zawsze brać pod uwagę wszystkie aspekty rozwoju: emocjonalny, poznawczy, twórczy, społeczny, fizyczny, moralny. Jedne dzieci wymagają większego wsparcia emocjonalnego, inne większego wsparcia w nauce, odpowiedniego dostosowania materiału, jeszcze inne większego wsparcia technicznego. Problemem jest, że w wyposażeniu szkoły wciąż brakuje odpowiednio dobranych środków dydaktycznych, które odgrywają niezwykle istotną rolę, aby możliwie najefektywniej wspierać rozwój, uwzględnić indywidualne potrzeby i możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Technologie Informacyjno Komunikacyjne (TIK) należy uznać za ważne narzędzie służące wyrównywaniu szans edukacyjnych. Nowe technologie stwarzają niezwykle możliwości szerszego dostępu i aktywnego uczestnictwa w edukacji włączającej. Możliwości te odpowiadają na postulat Unii Europejskiej (UE), by umożliwić „wszystkim naukę w dowolnym miejscu, czasie, za pośrednictwem dowolnego urządzenia i przy wsparciu wszystkich użytkowników”. Celem wykorzystania TIK w edukacji włączającej jest umożliwienie wszystkim uczniom korzystania z technologii TIK w celu wspomaganie procesu własnego uczenia się.

ZAPOTRZEBOWANIE:

- ✓ doposażenie istniejącej małej sali do pracy indywidualnej z uczniem, w odpowiednie meble, specjalistyczny sprzęt TIK oraz pomoce dydaktyczne
- ✓ Zajęcia wspierające ucznia niepełnosprawnego z wykorzystaniem TIK w celu rozwijania w uczniu kompetencji społecznych:
  - ✓ **Mój świat – 1M – 1tydzień** – rozwijanie kompetencji społecznych ucznia z autyzmem poprzez wykorzystanie TIK.

Siedzibą szkoły jest budynek o powierzchni ok. 800 m², z trzema kondygnacjami. Obecnie trwa rozbudowa budynku szkoły o dwie sale przedszkolne. Przy szkole funkcjonuje boisko wielofunkcyjne oraz w pobliżu zostało wyznaczone miejsce na plac zabaw wraz z oświetleniem.

Na parterze mieszczą się: szatnia dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III; szatnia dla uczniów klas IV-VI i przebieralnia dla dziewcząt; ponadto znajduje się: sala przedszkolna dla młodszej grupy z toaletą dla dzieci na korytarzu; stołówka z jadalnią i kuchnią; zastępcza sala gimnastyczna; pokój nauczycielski oraz pomieszczenie dla pracowników obsługi; a także toaleta dla pracowników kuchni.

Na pierwszym piętrze znajdują się: świetlica; sala dla starszej grupy przedszkolnej oraz 2 sale dla uczniów klas I-III; gabinet pedagoga, przeznaczony również do zajęć indywidualnych oraz specjalistycznych-terapeutycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; gabinet dla logopedy wspólny z gabinetem pielęgniarki szkolnej oraz intendenci; a także toalety dla dziewczyn połączone z toaletami dla dzieci przedszkolnych oraz z toaletą dla personelu.

Z kolei na drugim piętrze funkcjonuje: gabinet dyrektora szkoły, biblioteka z Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej (ICIM); czytelnia; 4 sale lekcyjne: 1 dla klasy III, 1 do nauki języka polskiego, 1 matematyczno-przyrodnicza wyposażona w 18 stanowisk komputerowych i 1 multimedialna pracownia językowa wyposażona w 18 stanowisk ze słuchawkami, panelem sterowania nauczyciela. Ponadto na tym poziomie znajdują się toalety dla chłopców z toaletą dla personelu.

ZAPOTRZEBOWANIE:

✓ w związku z trwającą przebudową szkoły oraz zmianą miejsca istniejącego do tej pory placu zabaw, istnieje potrzeba jego rozbudowy o stanowiska do ćwiczeń na świeżym powietrzu dla dzieci i dorosłych w celu stworzenia dla dzieci i ich rodzin - miejsca zabaw i rozrywki, poprzez zamontowanie urządzeń do ćwiczeń rekreacyjno-siłowych bez względu na stopień sprawności fizycznej. Usytuowanie urządzeń do ćwiczeń fizycznych dostępnych za darmo niemalże w każdej chwili sprawia, że aktywna, nowoczesna i atrakcyjna forma ruchu powinna stać się naturalną potrzebą spędzania wolnego czasu, a także miejscem i czasem zacieśniania więzi koleżeńskich jak i rodzinnych. Planowane jest wykonanie bezpiecznej nawierzchni, transport i montaż urządzeń do ćwiczeń oraz ławeczek na świeżym powietrzu.

✓ po opuszczeniu szkoły przez dwie grupy przedszkolne, proponuje się zagospodarować jedną z wolnych sal na przyjęcie trzeciej grupy przedszkolnej (od IX 2016), a drugą zaadoptować na **pracownię przyrodniczo-chemiczną**. Nową pracownię przyrodniczo-chemiczną planuje się dostosować poprzez kompleksowe wyposażenie do przeprowadzania zajęć zgodnych z nowym ramowym planem zajęć i nowymi podstawami programowymi dla klas VII i VIII.

✓ obecną salę matematyczną proponuje się przekształcić w **pracownię matematyczno-fizyczną** oraz doposażyć w odpowiednie i specjalistyczne pomoce dydaktyczne, umożliwiające przeprowadzanie zajęć metodą eksperymentu.